

דף סח:

או"ח סימן תקכט פעיף א

עין משפט ד.

א. מצות יו"ט לחלקו חציו לבית המדרש וחציו לאכילה ושתיה ^ע, ולא יצמצם בהוצאות יו"ט ^פ, וצריך לכבדו ולענגו ^צ כמו בשבת.

ע. וי"ט כרבי יהושע בביצה ט"ו ע"ב, ובפסחים ס"ח ע"ב. והיש"ש בחולין פ"א סי' נ' כתב דחזן המאריך בניגונים יותר מדאי הרי זה מגונה כי אין זה לא מחציו לה' ולא מחציו לכם. והיום מוטב לדרוש אחר הסעודה משום שמחת יו"ט, כ"כ במ"א וכתב הב"ח דכן המנהג. וע"כ יש נוהגים ללמוד בחבורה בכל ימי חול המועד מאחרי סעודת שחרית עד המנחה, ובפרט הסוחרים ובעלי המלאכה שאין להם פנאי ללמוד בימי החול, ועיקר הלימוד יהיה לדעת מה יעשה ישראל. כה"ח אות ב'.

פ. כמ"ש בגמ' ביצה ט"ו ע"ב אמר להם הקב"ה לישראל בני לוו וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע, ועוד שם כל מזונותיו של אדם קצובין מר"ה עד ר"ה חוץ מהוצאות שבתות, יו"ט, ובניו לת"ת שאם פחת פוחתים לו ואם הוסיף מוסיפין לו.

צ. כמו שנאמר לקדוש ה' מכובד, וכל הימים טובים נאמר בהם מקרא קודש. ועיין בזוה"ק פ' פנחס שגם ביו"ט יש בחינת נשמה יתירה כמו בשבת, ומקבלין אותה באמירת "כתר", וע"כ יש לכוון באמירת כתר לקבל תוספת הארה של יו"ט. כה"ח אות ד'. ומ"מ קידוש יו"ט אינו מן התורה כמו בשבת וכמ"ש בסי' רע"א ובסי' תע"ב. כה"ח אות ה'.

וצריך שאדם יכין בעצמו איזה דבר לכבוד יו"ט אפי' יש לו כמה עבדים וכמו בשבת בסי' ר"נ.

חייב לאכול פת ביו"ט בערבית ובשחרית. מ"א ס"ק ב'. ועיין בסי' קפ"ח ובכה"ח שם אות כ"ד מכמה ראשונים הסוברים דאין חיוב לאכול פת מן התורה רק בליל יום ראשון של פסח ובליל יו"ט של סוכות, אבל בשאר ימים טובים אין חובה לאכול פת, וע"כ אם טעה ולא הזכיר של יו"ט בברכת המזון א"צ לחזור. ומ"מ צריך לאכול פת. לקיים דברי חכמים. כה"ח אות ז'.

וי"ט אם אדם לא קידש בלילה ולא עשה סעודה, עושה סעודה פעמיים ביום ומקדש קידוש הלילה ביום. שם אות ח'.

הגה: אסור לאכול ממנחה ולמעלה **ק** בערב יו"ט **ר**.

הגה: אם ערב יו"ט חל בשבת מותר לקיים סעודה שלישית **ש**, ויאכל מעט פת לכבוד יו"ט.

הגה: מצוה ללוש פת בערב יו"ט לכבוד יו"ט כמו לשבת כמ"ש בסי' רמ"ב.

א. **ב**. חייב אדם לבצוע על שתי ככרות **ה**, ולקבוע כל סעודה על היין **א**, ובגדי יו"ט יהיו יותר טובים **ב** משל שבת.

ק. וזהו בכלל הכבוד, ומש"כ ואסור לאכול לאו דוקא, וכ"כ בשו"ע סי' רמ"ט סעיף ב' דסעודה שרגיל בה בחול כל היום מותר להתחיל מן הדין אבל מצוה להמנע מלקבוע סעודה שנהוג בה בחול מתשע שעות ולמעלה, ובערב סוכות אין לאכול מחצות היום ואילך. כה"ח אות י"ג.

ר. והמ"א כתב דיש ליזהר בזה גם ביו"ט ראשון שהוא ערב יו"ט שני, אבל במ"ב בביאור הלכה כתב לפקפק עליו בזה.

ש. היינו קודם מנחה קטנה, ואם שכח יעשה אותה בכזית פת, והמנהג לעשותה אחר תפילת מנחה ע"פ הזוה"ק והאר"י ז"ל רק שיזהר לאכול רק דבר מועט כביצה מפת כדי שיהיה תאב לאכול בלילה לכבוד יו"ט. כה"ח אות ט"ז.

ת. כמ"ש בשבת קי"ז ע"א דחייב אדם לבצוע על ב' כיכרות כמ"ש "לקטו לחם משנה" ועיקר החיוב בשבת משום שלא היה המן בו א"כ ה"ה ביו"ט.

וּבְכָל זְמַן שֶׁצָרִיךְ לִבְצוֹעַ יֵשׁ לִבְצוֹעַ מִמְקוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁבִּכְכָר וְגַם מִצַּד יְמִין, כִּךְ אָמְרוּ בַחֲלוֹם לְאַחַד הַחֲכָמִים.

וְאִם סוֹעֵד הֶרְבֵּה פַעֲמִים יוֹתֵר מִב' סְעוּדוֹת בְּיו"ט שְׁחִיב בָהֶם י"א שְׁחִיב בְּכָל פַּעַם בְּלֶחֶם מִשְׁנֵה. כה"ח אות כ"א.

א. משמע מדברי הרמב"ם בפ"ל הלכה ט' היינו רק בסעודות של חיוב, ועוד היינו לשתות יין בתוך הסעודה חוץ מיין של קידוש, וכ"כ בביאורי הגר"א, ובמ"ב אות י"א.

ב. משום דחייב בשמחה, ומטעם זה נוהגים להרבות במיני מאכלים יותר מבשבת. מ"א ס"ק ד'.

וְאִם חָל יו"ט בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת לֹא יִלְבַּשׁ בְּגָדֵי יו"ט לִפְנֵי צֵאת הַשַּׁבָּת סְמוּךְ לַחֲשִׁיכָה שֶׁנִּרְאֶה כְּמִכִּין מִשַּׁבָּת לְיו"ט, אֲלֹא יִלְבַּשֵׁם מִבְּעוֹד יוֹם וְיִכוּוֹן בָּהֶם לְכַבּוֹד שַׁבָּת, או שילבש אותם אחרי שיהיה לילה ודאי. כה"ח אות כ"ג.

א. ג. לא נהגו לעשות ביו"ט סעודה שלישית.^ג

הגה: ביו"ט מאחרין לבא לבית הכנסת וממהרין לצאת משום שמחת יו"ט.^ד

עין משפט ה. או"ח סימן תרד סעיף א

א. מצוה לאכול בערב יוה"כ^ה ולהרבות בסעודה.^ו

ג. וכתב הטור די"א שצריך לעשות בו סעודה שלישית, וכ"כ הרמב"ם בפ"ל מהלכות שבת הלכה ט', אבל הרא"ש כתב דלא נהגו כן ומנהגן של ישראל תורה.

ד. ויש לגעור בידי החזנים שמאריכין עד אחר חצות, ומחשבין חצות היום ע"פ שעות זמניות. כה"ח אות כ"ז. ממ"א ס"ק ז'.

ה. ברכות דף ח' ע"ב וביומא פ"א, ובמדרש המובא בטור עם המעשה דחייט אחד, שקנה בעיה"כ דג ששנה זוז בחמשה זהובים לקיים כל האוכל בט' כאילו התענה גם בו ע"ש. ואמרו חז"ל כל האוכל בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי והיינו שנותים לו שכר כאילו התענה ב' ימים חוץ משכר התענית של יום העשירי. פר"ח. והטעם ע"פ סודן של דברים בשער הכוונות דף ק' ע"ד כיון שבכל יום מעשרת י"ת נתקן בחינת החיצוניות ע"י האכילה ושתיה וברכותיהם, וביום הכיפורים אסור לאכול ע"כ צריך להרבות באכילה ושתיה בערב יוה"כ כדי לתקן בחינת החיצוניות של יום הכיפורים עצמו. וע"כ לפחות יעשה ב' סעודות על הפת כדי שייצטרך לברך המוציא וברכת המזון לתקן בחינת החיצוניות ע"י האכילה ושתיה והברכות ובסעודה ראשונה יכוין לתקן החיצוניות דיום תשיעי, ובסעודה המפסקת יכוין לתקן חיצוניות של יום הכיפורים. ויש נוהגים לבצוע על לחם משנה כמו ביו"ט, וכ"כ היפה ללב בשם השל"ה.

ו. כדי שיוכלו להתענות ולא יזיק להם התענית, ומצוה לאכול דגים. טור. ממעשה של החייט שהובא במדרש איכה ובב"ר פי"א. בן איש חי פ' וילך אות א'. ובבן איש חי שם כתב שיאכל הדגים בסעודת שחרית דוקא.

ז. ובתשובת רע"א סי' ט"ז כתב להסתפק אם אשה חייבת לאכול בערב יוה"כ, שאפשר שהן פטורות מצד מצות עשה שהזמן גרמא, או שנאמר כיון שחייבות בצום העשירי ה"ה בערב יוה"כ חייבות באכילה. ובתשובת כתב סופר סי' ק"ב פשט ספיקו וכתב שגם הנשים חייבות בערב יוה"כ באכילה דזיל בתר טעמא כדי שלא יזיק להם הצום. ושם הסתפק בחולה שע"פ צואת הרופא אסור לו לצום ביום כיפור אם מחוייב הוא באכילה בערב יוה"כ, וכתב שלא מלאו לבו להקל, ועיין בשו"ת יביע אומר ח"א סי' ל"ז.

ח. ומ"מ הגם שיש להרבות בסעודה יאכל דברים קלים כגון דגים ועופות שלא יהיה שבע ומתגאה ביוה"כ. ט"ז ס"ק א', וכמבואר בסי' תר"ח סעיף ד'.

הגה: ואסור להתענות בערב כיפור אפי' תענית חלום ז.

ז. ואם האיסור הוא מן התורה או מדרבנן עיין בסי' תק"ע. ואסור לו להתענות בערב יוה"כ אפי' תענית חלום מטעם שמא ח"ו יבא לידי איסור כרת שלא יוכל לצום ב' ימים רצופים. כה"ח אות ח' ממהרי"ל.

ו. ועוד טעם שאפי' תענית חלום אסור להתענות, כיון שכל האוכל בתשיעי כאילו התענה בו, וא"כ הוי כאילו התענה באכילתו בתשיעי. ט"ז ס"ק ב'.
ואם רוצה להתענות עד סמוך לסעודה המפסקת יש מתירים. מ"ב אות ב'. אך נכון לפדות תעניתו או יתענה יום אחר. כה"ח אות י"ג.